

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XLVI. — Izdan in razposlan dne 28. septembra 1883.

148.

Ukaz trgovinskega ministra izdan sporazumno z ministrom notranjih reči dne 17. septembra 1883,

o tem, kateri obrti so rokodelski.

Na temelji §¹ 1, odstavka 2, v postavi od 15. marcija 1883 (Drž. zak. št. 39), s katero se obrtni red izpreminja in dopolnjuje, izrekujejo se naslednji obrti za rokodelske obrte z utesnili, ki stojé v §. 1, odstavku 3, namreč obrti, s katerimi se bavijo:

1. Barvomazniki ali mazalci in lakirarji;	12. knjigovezci, tokarji, delavci ličnega blaga iz usnja in lepenke ali kartona;
2. čevljarji;	13. kolarji;
3. dežničarji (ki delajo dežnike in solčnike);	14. košepleti;
4. frizerji (lasopleti), briveci in lasničarji (parokarji);	15. kotlarji;
5. glavničarji in mahalarji, koščeni-
narji;	16. kovači, ki delajo železnino za vozove;
6. godbenega orodja ali instrumentov delavci (ki delajo klavirje, orgle, harmonike it., instrumente iz pločevine, flavte ali postranke, klarinete, fagote, hoboje, gosli, violone, violončele, gitare, citre it.);	17. kovači ličnega ali finega blaga, nožarji;
7. irharji;	18. kovinarji, t. j. taki, ki vlivajo koster, kovine;
8. izbni malarji;	19. krojači (šivarji);
9. kleparji (kositerninarji);	20. krovci, ki krijejo s korci in skrilmí;
10. ključaničarji (šlosarji);	21. krznarji (kožuharji);
11. klobučarji;	22. lončarji;
	23. medarji ali popernjakarji in voščeničarji;
	24. mehaniki (delavci finih in preciznih stvari) in optiki;

25. mesarji;	38. strojarji;
26. mizarji (stolarji, skrinjarji);	39. strugarji (takarji) in delavci kip iz morske pene, lularji;
27. pasarji in bronzovinarji;	40. ščetarji (kartačarji);
28. pekarji;	41. tapetirarji (tapetniki);
29. platirarji (narejalci nakladnega dela);	42. torbarji (mošnjarji), jermenarji, bičarji, kaparji, sedlarji in taki, ki delajo konjsko opravo ali oprego;
30. pozamentirarji (ki tkejo pase, trake, preme itd.);	43. urarji;
31. pozlačevalci;	44. vojeninarji (ki meso vodijo ali prekažajo);
32. rokovičarji in bandažisti;	45. zlatarji, srebrarji in dragotinarji;
33. sedlarji, ki delajo pri vozech potrebnih stvari;	46. zlatoklepi, taki, ki zlato, srebro in druge kovine mlinčijo ali ploščijo.
34. sitarji in rešetkarji;	
35. sladopeki (slaščičarji) in kolačniki;	
36. sodarji ali bednarji (pintarji);	
37. steklarji (glažarji);	

Ta ukaz pride v moč ob enem (istodobno) z gori omenjeno postavo.

Taaffe s. r.

Pino s. r.

149.

Ukaz trgovinskega ministra sporazumno z ministerstvom notranjih reči izdan dne 17. septembra 1883,

določujoč, koliko let mora prositelj za rokodelsk obrt izkazati da je kot učenec in kot pomagač delal v istem obrtu ali v fabriki, katere delo je dotičnemu obrtu pripodobno.

Na temelji §^{ta} 14 postave od 15. marcija 1883 (Drž. zak. št. 39), s katerim se obrtni red izpreminja in dopolnjuje, ukazuje se takó:

Da sme rokodelsk obrt nastopiti ali začeti in samostalno vršiti, mora prositelj po določenih §^{ta} 14 postave od 15. marcija 1883 (Drž. zak. št. 39) izkazati, da je kot učenec in kot pomagač delal v istem obrtu ali v fabriki s pripodobnim delom.

Čas učenja ne sme biti krajši od dveh let in ne daljši od štirih let.

Znotraj teh mej pristoji združnim zborom po §^{ta} 119 b, točki f) zgoraj v misel vzete postave, v tem oziru narejati sklepe, kateri naj bodo vzprijeti v ustanovljena pravila dotične zadruge. Kjer in kolikor bi združni zbori o tem ne bili ničesar ukrenili, določa se število učnih let med gori postavljenini mejami s prostim dogovorom.

Prositelju je izkazati, da je kot pomagač (odnosno fabriški delavec) najmanj dve leti delal.

Ta ukaz pride v moč ob enem z gori napomnjeno postavo.

Taaffe s. r.

Pino s. r.

150.

Ukaz trgovinskega ministra sporazumno z ministrom za bogočastje in uk izdan dne 17. septembra 1883,

s katerim se določujejo obrtna učilišča, katerih svedočbe dajo pravico, nastopiti kak rokodelsk obrt.

Na temelji §^{ta} 14 postavo od 15. marcija 1883 (Drž. zak. št. 39), s katero se obrtni red izpreminja in dopolnjuje, imenujejo se za niže v misel vzete rokodelske obrte óna obrtna učilišča, katerih svedočbe o uspešnem obiskovanji teh učilišč dajo pravico, dotične obrte nastopiti in samostalno vršiti.

1. Gledé ključaničarskega rokodelstva:
svedočba strokovnih učilnic v Celovci, Kralj. Gradci in Homutovu in pa mašinsko-tehnične učilnice na državni obrtni učilnici v Pragi;
2. gledé kolarskega rokodelstva:
svedočba strokovne učilnice v Bergreichenstein-u;
3. gledé kotlarskega rokodelstva:
svedočba strokovnih učilnic v Celovci in Homutovu, in pa mašinsko-tehnične strokovne učilnice na državni obrtni učilnici v Pragi;
4. gledé rokodelstva kovačev ličnega dela, nožarjev:
svedočba strokovnih učilnic v Celovci, v Kraljičinem Gradci, Homutovu in Steyer-u, in takó tudi mašinsko-tehnične strokovne učilnice na državni obrtni učilnici v Pragi;
5. gledé lončarskega rokodelstva:
svedočba strokovnih učilnic v českih Toplicah, Dečinu, Znojmu in umetno-obrtno strokovne učilnice na državni obrtni učilnici v Gradci;
6. gledé mizarskega rokodelstva:
svedočba strokovnih učilnic v Kraljkih, Halinu, Hallstadtu, Königsbergu, Marianu, Belaku, Valaški Meziriči, Wallernu, Wolfsbergu, Zakopanem, Hrudimu, Rivi, Bruku n. M., dalje strokovnih učilnic za lesovno obrtnost na državnih obrtnih učilnicah v Gradci, Saleburgu in Insbrucku in na umetno-obrtni strokovni učilnici v Levovu, naposled svedočba nižje strokovne učilnice posebnih tečajev za pahišno in stavbeno mizarstvo na tehnološkem obrtnem muzeji na Dunaji;
7. gledé rokodelstva pasarskega in bronzovinarskega:
svedočba strokovnih učilnic v Hajdi, Steinschönau, Jablonci, in zlatarske učilnice v Pragi;
8. gledé sodarskega rokodelstva:
svedočba strokovne učilnice v Bergreichenstein-u;
9. gledé steklarskega rokodelstva:
svedočba strokovnih učilnic v Hajdi in Steinschönau;
10. gledé strgarskega obrta:
svedočba strokovnih šol za lesno obrtnost v Kraljkih (Grulich), Tahovu, Rivi, Valaški Meziriči, Zakopanem in Hrudimu, dalje strokovni oddelki za lesovno obrtnost državnih obrtnih učilnic v Gradci in Insbrucku in strokovne učilnice za umetne obrte v Levovu;

11. gledé urarskega rokodelstva:
svedočba strokovne učilnice v Karlstinu;
12. gledé rokodelstva zlatarskega, srebrarskega in dragotinarskega:
svedočba zlatarske učilnice v Pragi in cizelirske učilnice na učilnici za umeteljne obrte avstrijskega muzeja za umetnost in obrtnost na Dunaji.

Ta ukaz pride v moč ob enem z gori napomnjeno postavo.

Minister za bogačastje in uk izdá zvršitvena določila k temu ukazu.

Conrad s. r.

Pino s. r.

151.

Ukaz trgovinskega ministra sporazumno z ministerstvom notranjih rečí izdan dne 17. septembra 1883,

o izkazovanji „posebne sposobnosti“ za nastop katerega izmed dopuščanih obrtov imenovanih v §. 15, točki 1, 2, 5, 7, 8, 10, 11, 14, 17, 18, 20 in 2i postave od 15. marcija 1883 (Drž. zak. št. 39), obrtni red izpreminjajoče in dopolnjujoče.

Na temelji §§^{fov} 15 in 23 postave od 15. marcija 1883 (Drž. zak. št. 39), ukazuje se zastran izkazovanja posebne sposobnosti pri naslednjih dopuščanih (koncesijoniranih) obrtih to le:

1. Tiskarski obrti.

Prositelji za dopustilo katerega v §^{fu} 15 postave od 15. marcija 1883 (Drž. zak. št. 39), pod 1 in 2 omenjenih obrtov morajo pred obrtovnim oblastvom izkazati za vršbo obrta dovoljno splošno obrazovanost ali omiko in kolikor gre za obrte, katerih delo je mehanično ali kemično razmnoževanje slovstvenih ali umetniških proizvodov (zdelkov), tudi dovoljno strokovno sposobnost s predložbo svedočbe o večletnem delanju v dotičnem obrtu. Le-ta poslednji izkaz moči je nadomestiti s predložbo svedočbe o uspešno dovršenem obiskovanji dotičnega strokovnega učilišča.

2. Brodniki.

Prositelji za dopustilo brodniskega obrta, to je, taki, ki hočejo plovila na jadra ali vesla po notranjem vodovji obrtovno voditi, morajo izkazati potrebne praktične znanosti in lastnosti.

Kjer zastran posamičnih vodá veljajo posebni propisi, tam so le-ti mero-davni v tem.

3. Dimničarji.

Prositelji za dimničarsko dopustilo morajo pred obrtovnim oblastvom izka-zati z učno svedočbo, da so se tega obrta naučili, kakor je v redu, a z delavsko svedočbo, da so si v obrtu res delajoč zadobili praktično sposobnost za-nj.

4. Smradotočje ali kanale trebeči.

Prositelji za dopustilo trebljenja smradotočij morajo pred obrtovnim oblastvom z delavsko svedočbo izkazati, da so si v obrtu res delajoč zadobili praktično sposobnost za-nj.

5. Delanje in prodajanje orožja in strelivnih stvari.

Prositelji za dopustilo obrta, ki se bavi z delanjem in prodajanjem orožja in strelivnih (municipijskih) stvari, morajo pred obrtovnim oblastvom izkazati dovoljno strokovno sposobnost s posebnimi znanostmi, ki so jih zadobili v strokovnih učiliščih ali vsled praktičnega delanja v obrtni vršbi, ter predložiti svedočbo dotičnega strokovnega učilišča, ali pa delavsko svedočbo.

Kjer gre za dopustilo, strelno orožje narejati in prodajati, mora prositelj, če ne izkaže sposobnosti s svedočbo dotičnega strokovnega učilišča, vrhi tega s predložbo učne svedočbe izkazati, da se je obrta tega naučil, kakor je v redu.

6. Delanje in prodajanje ognjarskih tvarin in zdelkov in pa vsakovrstnih razpočnih (razletljivih) preparatov.

Prositelji za dopustilo obrta, ki se bavi z delanjem in prodajanjem ognjarskih tvarin in zdelkov, morajo pred obrtovnim oblastvom izkazati, da so si zadobili potrebne znanosti pirotehnike poprej služeč v tem obrtu, ali da so dosegli kemijsko-tehnične strokovne znanosti.

Prositelji za dopustilo, delati razletljive stvari, morajo izkazati svojo posebno sposobnost po ministerskem ukazu od 2. julija 1877 (Drž. zak. št. 68).

7. Izvajanje strupov in pripravljane tvarin ter zdelkov namenjenih v lek ali zdravilo, in prodajanje óbojih, kolikor to ni izključno lekarnikom pridržano; po tem napravljane in prodajanje umetnih rudninskih vod.

Prositelji za dopustilo obrta, kateri se bavi z izvajanjem strupov in podelovanjem tvarin in zdelkov (preparatov) v leke, in z napravljanjem umetno narejenih rudninskih vod, dolžni so izkazati, da so si bodi na tehničnem učilišču ali na kemijskem zavodu v izvrševanje namerjanega obrta potrebne kemijske znanosti, in z najmanj dveletnim delanjem v kemijskem laboratoriji ali v obrtu največem se s predmetom dopustila potrebno ročnost ali spretnost zadobili.

Prositelji za dopustilo prodajati v §. 1 ministerskega ukaza od 21. aprila 1876 (Drž. zak. št. 60) omenjene strupe (otrove) dolžni so v to potrebno posebno sposobnost izkazati takó, kakor veleva §. 2 omenjenega tu ukaza.

Od prositeljev za dopustilo, prodajati v lek podelanih tvarin in preparatov, po tem umetne rudninske vode, kolikor prodaja teh zdelkov ni pridržana lekarnikom, ne zahteva se poseben izkaz sposobnosti.

8. Polaganje plinovodnih ceví ali trob, urejanje svečave in dovajanje vode.

Prositelji za dopustilo, polagati plinovodne cevi, uravnati svečavo in dovajati vodo, to je, da dobodo koncesijo kot dovajalci (instalaterji) plina ali vode, morajo izkazati:

1. Da so se naučili mehaniškega, ali ključaničarskega ali kleparskega obrta in

2. da so štiri leta delali pri sezajočih v njihovo stroko davajalnih (instalacijskih) obrtih.

Za prositelje pa, ki morejo izkazati potrebne znanstvene tehnične studije, bode dovolj, če izkažejo dveletno praktično delanje v dotičnem davajalnem obrtu.

V oziru na izkaz posebne sposobnosti v obrtniško urejanje svečave z električno merodaven je ministerski ukaz od 25. marcija 1883 (Drž. zak. št. 41).

9. Delanje in popravljanje parnih kotlov.

Kdor hoče delanje in popravljanje parnih kotlov osebno vršiti ali tehnično voditeljstvo tega dela prevzeti, mora pred obrtovnim oblastvom izkazati s sveščbo tehničnega strokovnega učilišča, da ima dotične mehanično-tehnične znanosti in dalje, da je poprej delal v tem obrtu.

10. Podkovstvo.

Prositelji za dopustilo, po obrtovno zvrševati podkovstvo, dolžni so svojo posebno sposobnost izkazati takó, kakor veleva ministerski ukaz od 21. junija 1874 (Drž. zak. št. 100).

II. Pokončevanje podgan, miši itd. s strupovitimi stvarmi.

Prositelji za obrt pokončevanja podgan, miši, škodljivih mrčesov itd. s strupovitimi rečmi morajo pred obrtovnim oblastvom potrebne znanosti izkazati.

Ta ukaz pride v moč istodobno s postavo od 15. marcija 1883 (Drž. zak. št. 39).

Taaffe s. r.

Pino s. r.

152.

Ukaz ministerstev za notranje reči in trgovino od 17. septembra 1883,

s katerim se postavljajo meje pravicam lekaren in prodajalnic materijalnega blaga in dotičnih drugih obrtov.

Na temelji tretjega odstavka v §^{ta} 54 postave od 15. marcija 1883 (Drž. zak. št. 39), s katero se obrtni red izpreminja in dopolnjuje, ukazuje se zaradi razmejitve pravic, ki jih imajo lekarnice prodajalnicam materijalnega blaga in spadajočim semkaj drugim obrtom nasproti, takó le:

§. 1.

Zdravila vsake vrste in oblike po zdravniškem zapisu pripravljati in prodajati pridržano je samo in edino lekarnam (apotekam).

Zdravila, za katera v lekarni ne leži propis, kako jih je pripravljati, da ga lahko vsak zdravnik pogleda, ali za katera iz predloženega takega propisa ni moči določno spoznati substancije leka po kakovosti in količini, ne smejo se sploh, — torej tudi v lekarnah ne — imeti na prodaj ali prodajati.

§. 2.

Samo lekarnam je dopuščeno na prodaj imevati in prodajati farmacevtične preparate brez razločka, naj bodo izvedeni po propisih, ki jih obsega avstrijska lekarniška knjiga (*Pharmacopea austriaca*) ali po dispensatorijih drugih dežel.

Od tega pridržka izimljejo se samo dijetetična in kosmetična sredstva, s čistili za zobe vred, ako po svoji kakovosti niso zdravilne zmesi, dalje rudninske vode od prirode in umetno narejene in zdelki ali proizvodi od takih vod dobljeni, kakor tudi vsakovrstne kirurški obezilne tvarine. Umetno napravljene raztopine rudninskih solí v vodi, katere se po vnanji kakovosti predočujejo za rudninske vode od prirode, ne bodoč ponarejene po takih, smejo se vendar samo v lekarnah na prodaj imeti in prodajati.

§. 3.

Lekarnam je pridržano, da smejo na prodaj imeti in prodajati droge (zdravilne tvarine) in kemijske preparate, katere se samo in edino za zdravila ali leke uporabljajo.

Stvari, katere se uporabljajo ne samo za zdravilo, nego tudi v tehničnem oziru, pripuščajo se v občni promet proti temu, da se zakoniti uveti izpolnijo.

§. 4.

Ali gledé stvari, katere so po §. 3 lekarnam pridržane, daje se političnim deželnim oblastvom oblast, po meri posebnih potreb in razmerov, ki vladajo v dotičnem upravnem okoliši, z odobrenjem ministerstev za notranje reči in trgovino, v posebej razglašanih spiskih po imenu naznaniti tiste stvari, za katere se dopušča, da jih tudi drugi trgovci na prodaj imajo in prodajajo.

Pri tem bode treba ukazovati tudi tiste opreznosti, katerim so v promet pripuščene stvari s policijskih ali zdravstvenih ozirrov podvržene gledé njih prodaje na drobno.

V te spiske ne sme se privzemati nobena tistih stvari, gledé katerih so za oddajanje v lekarnah propisane posebne opreznosti ali omejitve ali pri katerih se je za kaj bati, da bi se utegnile zlorabiti ali da bi se po zmoti namesto njih lahko vzela kaka močnejša tvarina.

§. 5.

V §§. 2 in 3 ukazane omejitve prometa veljajo za prodajo na drobno. Na velikotržje (trgovino na debelo) med producenti, fabrikanti, trgovci in lekarniki se ta določila ne uporabljajo. V oziru na promet ali trgovino s strupi (otrovi), strupovitimi tvarinami (drogami) in zdravju nevarnimi preparati ostajajo v polnem obsegu veljavna določila ukaza od 21. aprila 1876 (Drž. zak. št. 60).

§. 6.

Prestopki tega ukaza, kateri ne podpadajo občni kazenski postavi niti kazenskim določilom obrtnega reda, naj se pokaznjujejo po ministerskem ukazu od 30. septembra 1857 (Drž. zak. št. 198).

§. 7.

S tem ukazom, kateri pride v moč istodobno s postavo od 15. marcija 1883 (Drž. zak. št. 39), preklicujejo se dozdanji zakoniti propisi, kateri postavljajo mejnike pravicam med lekarnami in prodajalnicami materialnega blaga ter kemijskimi fabrikami.

Taaffe s. r.

Pino s. r.

153.

Ukaz ministerstva za pravosodje od 30. avgusta 1883,

da je občina Straning odkazana v okoliš Egenburškega okrajnega sodišča v Dolnji Avstriji

Na podlogi postav od 11. junija 1868 (Drž. zak. št. 59) in 26. aprila 1873 (Drž. zak. št. 62) odločuje se občina Straning iz okoliša Ravelsbaškega okrajnega sodišča, odnosno Korneuburškega okrožnega sodišča ter odkazuje v okoliš Egenburškega okrajnega in Kremškega okrožnega sodišča.

Ta ukaz pride v moč dne 1. januarja 1883.

Pražák s. r.

Popravek.

V državnem zakoniku, izdanem 21. avgusta 1883, kos XLI., št. 137, ki obseza ukaz o gozdno-tehničnem osebju politične uprave, treba je na strani 431, v dodatku I, opomnji *ad C*, namesto: „Drž. zak. št. 47“ čitati: „Drž. zak. št. 49“.